Ганна Довгань

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Освіта в сучасній Україні зазнає істотних змін і одним із актуальних питань на етапі розбудови національної системи навчання і виховання є питання гендерного виховання підростаючого покоління. Нині активно обговорюються можливості застосування гендерного підходу для вирішення теоретичних і практичних завдань педагогіки, розглядаються моделі гендерного виховання хлопчиків і дівчаток, аналізуються перспективи їх застосування в соціальному і сімейному вихованні, що призвело до активного розвитку нової галузі педагогічних знань – гендерної педагогіки [2, с. 15].

У працях українських і зарубіжних учених більшою чи меншою мірою висвітлена освітня проблематика тендера, зокрема дослідниками були В. Єремєєва, Л. Булатова, Я. Кічук, О. Луценко, А. Мітрофанова та інші педагоги.

Мета статті полягає у аналізі особливостей впровадження гендерного підходу в навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу.

Гендерний підхід ми розглядаємо як принцип виховання, який передбачає: гармонізацію гендерної взаємодії представників обох статей, подолання таких конфліктних ситуацій, коли гендерні стереотипи виступають бар'єром у розвитку тих якостей особистості, які не відповідають статевотипізованим уявленням; пом'якшення (згладження) гендерних стереотипів; – створення рівних можливостей для розвитку хлопчиків та дівчаток, орієнтованих на кожну дитину як індивідуальність [5, с. 134].

У процесі дослідної роботи ми дійшли висновку, що реалізувати на практиці гендерних підхід можливо за дотримання певних організаційно-педагогічних умов. Такими умовами є:

1) знання вихователями особливостей гендерних уявлень у дітей дошкільного віку та закономірностей, шляхів їх формування;

2) моделювання предметно-розвивального середовища, зорієнтованого на гендерне самопізнання;

3) цілеспрямоване використання системи адекватних методичних засобів у виховній роботі, які сприяють формуванню гендерної ідентичності у дітей дошкільного віку;

4) забезпечення індивідуального підходу до виявлення гендерної поведінки хлопчиками та дівчатками дошкільного віку.

Теоретичні положення гендерного виховання дітей різної статі включає наступні складові:

– створення педагогічних умов для природного розвитку різних сфер індивідуальності хлопчика і дівчинки;

– цілеспрямована педагогічна діяльність по гендерному вихованню;

– упорядкування процесу гендерної соціалізації (індивідуальна допомога дитині від ситуативної залежності до поза ситуативної саморегуляції гендерної поведінки).

Виховання дітей дошкільного віку ми розглядали як цілеспрямовану педагогічну діяльність розвитку особистості хлопчика та дівчинки, різних сфер індивідуальності (інтелектуальної, мотиваційної, діяльнісної, емоційної, саморегуляції) і гендерному вихованню, спрямованому на оволодіння хлопчиками і дівчатками статево-рольової поведінки та ґендерною культурою взаємин [4, с. 128].

Для створення ґендерно виховного простору слід:

– доповнення зон самореалізації хлопчиків і дівчаток (наприклад, заохочення дівчат до заняття спортом, а хлопчиків до самообслуговування);

– організація досвіду рівноправного співробітництва хлопчиків і дівчаток у спільній діяльності;

– зняття традиційних культурних заборон на емоційне самовираження хлопчиків, заохочення їх до вираження почуттів [3, с. 45];

– створення у дівчаток досвіду самоповаги та підвищення самооцінки;

– створення умов для тренування гендерної чутливості (через тренінгові вправи та ігри, театралізацію, обмін ролями);

– залучення до виховання дітей батьків того й іншого підлоги [2].

Отже, вихователю вкрай важливо усвідомлювати не тільки закономірності та шляхи формування гендерної ідентичності, але й те, що у набутті первинної ідентичності відіграють роль статеві стереотипи, які спрямовують дітей або на егалітарні, або традиційні гендерні стосунки.

Список використаних джерел

1. Кравець В. Гендерна педагогіка. Навчальний посібник. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416 с.
2. Мудрик А. В. Про статево-рольової (гендерну) підході у соціальному вихованні / А. В. Мудрик // Виховна робота в школі. – 2003. – № 5. – С. 15–19.
3. Олійник Л. М. Статеве виховання у дошкільних закладах та початковій школі: навчально-методичний посібник. – Миколаїв: МОІППО, 2011. – 128 с.
4. Штилева Л. В. Педагогіка і гендер: розвиток гендерних підходів в освіті.

Шаранова С. Гендер. Образование. Мобильность / С. Шаранова // Высшее образование в России. – 2002. – № 6. – С. 130–134.